

ל"ה א מ"י פ"ג מהלכות
מלוה וזוה הלכה ב
ועין בהשגות וזמנוד
משנה סמג לאון ק"ג
טוש"ע י"ד ס"י קסו סעיף
ז'
ל"ו ב מ"י פ"ג מהלכות
גזילה ואבדה ה"ב ט
סמג עשין ע"ו טוש"ע ח"מ
ס"י סמג סעיף ו'
ל"ז ג מ"י פ"ג מהלכות
מלוה וזוה הלכה ב
סמג לאון ק"ג טוש"ע י"ד
ס"י קסו סעיף ז'
ל"ח ד מ"י פ"ג מהלכות
גזילה ואבדה הלכה ז'
סמג עשין ע"ו טוש"ע ח"מ
ס"י סמג סעיף ז'

האי קרוב לשכר רחוק להפסד הוא. וא"ת מיקשי ליה אמתי'
(לקמן ע"ב): לילא השער פוסקין דהתם נמי אין הלוקח
מפסיד כלום בתקיפה וי"ל דשאני התם כיון דאין הפירות ז' מזכורין
ללוקח אין ניכר שיהא קרוב לשכר ורחוק להפסד ופוסק עמו על
הגדש (ע"ב) וברייתא דרבי אושעיא
דקתני (לעיל ד' סג.) יש לו מותר
איכא למימר דאם מתקלקל כל הגדש
או כל חטיטין שיש לו אין נותן לו
אחרים אלא מאותם וכן משמע לקמן
(ד' ע"ג): דקאמר מעיקרא דחלה חלה
ואחלה לא יהבי משמע דקלקול אחר
דלאו חימוץ הוה מקבלי ומיהו נראה
קלת דפוסק על הגדש הוי דומיא
דפוסק על שער שזשוק שאין הלוקח
מפסיד בשום ענין ומכל מקום לא
קשה דהתם יכול המוכר לתת לו חטיטין
אחרים ולאו שיש לו מסתברא דיכול
לאוכלם ולא מהני יש לו אלא לענין
היתר פסיקה בלבד ורובן דיהיב זוזי
אחמרא משמע דקלקול אחר בר
מחימוץ הוה מקבלי היינו לפי שהיו
סומכין על יין של זעלי בתים דוקא
ולא היו יכולין לקנות מן השוק אחר
וליתן להם: ור"ל ישבור הימנו
בפחות. פ"י בקונטרס בגמרא דיש
ללמוד מכאן שאסור להלוות על הבית
ולדור בו אפילו בנכיתא דתנן לא
ישכור הימנו בפחות ולא דמי למשכונא
של כרס (לקמן ד' ע"ב). דהתם זימנין
דלא שקיל מידי ואפילו הכי מנכה
ליה והוה ליה קונה פירות בנכיתא
על הספק אצל צבית נהנה תמיד
ואין כאן ספק ונמלא שוכר בפחות
[א] ור"ת אמר דצבית נמי זימנין דלא
שקיל מידי או נופל או נשרף או שלא
ינטרן לו אלא צבין צבית צבין שדה
היכא שאינו מלוה מעותיו עליהם
אסור בפחות לאכול הפירות ולדור
צבית דבהכי מיירי מתני' מדקתני
המלוה את חבירו לא ידור בחצירו

האי קרוב לשכר רחוק להפסד הוא אמר
ליה כיון דמקבל עליה זולא קרוב לזה ולזה
הוא: מתני' המלוה את חבירו לא ידור
בחצרו חנם ולא ישכור ממנו בפחות מפני
שהוא רבית: גמ' אמר רב יוסף בר מניומי
אמר רב נחמן אע"פ (ש"אמרו) הדר בחצר
חבירו שלא מודעתו אינו צריך להעלות לו
שכר הלווה ודר בחצרו צריך להעלות לו
שכר מאי קמ"ל תנינא המלוה את חבירו לא
ידור בחצירו חנם ולא ישכור ממנו בפחות
מפני שהוא רבית אי ממתני' הוה אמינא
הני מיילי בחצר דקיימא לאגרא וגברא דעביד
למיגר אבל חצר דלא קיימא לאגרא וגברא
דלא עביד למיגר אימא לא קמ"ל איכא
דאמרי אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב
נחמן אע"פ שאמרו הדר בחצר חבירו שלא
מודעתו אינו צריך להעלות לו שכר הלוויני
ודור בחצרו צריך להעלות לו שכר מ"ד
הלווה כל שבן הלוויני ומ"ד הלוויני אבל
הלווה לא מ"ט כיון דמעיקרא לאו אדעתא
דהכי אוזפיה לית לן בה (ע"ב) רב יוסף בר
חמא תקיף עבדי דאינשי דמסיק בהו זוזי
ועביד בהו עבידתא א"ל רבא בריה מ"ט
עביד מר הכי א"ל אנא כרב נחמן סבירא
לי דאמר רב נחמן (ע"ב) עבדא נהום כריסיה לא
שוי א"ל אימור דאמר רב נחמן כגון דארי
עבדיה דמרוקיד בי כובי עבדי אחריני מי אמר
א"ל אנא כי הא דרב דניאל בר רב
קטינא אמר רב סבירא לי דאמר יהתוקף
עבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור
דינחא

קרוב לשכר. אם יקרה: רחוק להפסד. אם תקפה לא מקבל
עליה. ומינא צפירקין (ד' ע"ב) קרוב לשכר רחוק להפסד רשע
דשקיל רבית דכיון דלוינו מקבל עליו אחריות המקח נמלא שאין
זה מכר ומעות הלווה הן אצלו וקריבות השכר ממתת רבית הוא:
ה"ג כיון דקביל עליה זולא קרוב לזה
ולזה הוא: אע"פ שאמרו. צבצבא
קמא פרק שני (ד' כ"א): אינו צריך
להעלות לו שכר. ואוקימנא בנחר
דלא קיימא לאגרא אצל האי גברא
שדר זה עביד למיגר בית לדירתו
דהוה ליה זה נהנה וזה לא חסר:
בחר דקיימא לאגרא וגברא דעביד
למיגר. המלוה הזה היה שוכר אחרת
אם לא מלא זה דהוה ליה הוא נהנה
וצעל חצר חסר דלא קיימא להכי
שהיה משכירה לאחרים: אצל חצר
דלא קיימא לאגרא. דהוה ליה זה לא
חסר: וגברא דלא עביד למיגר.
דהוה ליה זה לא נהנה דצלאו הכי
נמי לא הוה מיגר שיש לו אחרות:
קא משמע לן. דמיחויא כרביי. ויש
ללמוד מכאן שאסור להלוות על בית
ולדור בו אפילו בנכיתא דתנן לא
ישכור ממנו בפחות. ולא דמי למשכונא
של כרס (לקמן ד' ע"ב). דהתם זימנין
דלא שקיל צבית מידי ואפי' הכי מנכי
ליה והוה ליה קונה את הפירות
בנכיתא זו על הספק אצל כאן זה
נהנה תמיד ואין כאן ספק נמלא
שוכרה בפחות: מאן דאמר הלווה.
ולא ק"ץ עמו על מנת לדור ואפילו
הכי אסור: כ"ט הלוויני. דק"ץ לו
דירת הבית בתורת רבית: אצל
הלווה לא. ומתניתין דק"ץ ליה או
בשעת מתן מעות או לאחר כן:
תקיף עבדי דאינשי דמסיק בהו זוזי.
מחזיק בעצדיהם של זעלי חובות
שלו וכופס לעשות מלאכתו: נהום
כריסיה. לחם מאלכו והריני זנו
ציוס מלאכתו: דארי עבדי. כן
ל"ה היה ומרקד בחנויות לשמות יין:
דלא

(א) ב"ק כ"א. ט"ז. ט"ו. ט"ז. ט"ז.
(א) גיטין י"ב. ע"ש. ד' ג'
ר"מ הפירות שזשוק בעין
אין ניכר וכו', (ט) וט"ע
מו"ס ב"ק ט"ז. ד"ה הלווה.
תוס' ד"ה ולא וכו' דבית
צבי וצבין דלא שקיל.
קשה לי הא אם יפול
לא יהיה הנכיתא רק
לפי ערך שדל בו כמו
בשוכר חמור ומת בחצי
דרך לקמן דף ע"א
ואם ינאל דענין נכיתא
לא הוי צבין זה ולא
נמשך לפי ערך שדל זה
א"כ מנילא יש לקיים יסוד
חלוק דרש"י ובאמת גם
צבית יהיה מותר בנכיתא
דלא יפול או יצדוק יסוד
ושאלו היה דלא יסכר
לו בפחות דבשכירות לכה
מקום שיפסיד דלא יפול
או יצדוק יפול לו השכר
רק עד זמן שהוא לפי
ערך וכו': בא"ד אבל
היבא שהלווה על הבית
עין לקמן דף ע"ב תוס'
ד"ה אין:
הגהות הגר"א
[א] תוס' ד"ה ולא. ור"ת
כ"י. נ"ב וכו' הטור
ורמ"א אצל דעת הרמב"ם
כרש"י ועוד חילק בלא
נכיתא דבשדה הוא אבק
רבית ובבית רבית קולוה
ועי' רמ"ש ס"י ל':

שמו: דמרקיד צי כושי. ליצן היה ומרקד בחנויות לשמות יין:
דלא

או על השדה מותר בנכיתא דאין מפסיד זעל שדה וצעל חצר
דצלאו הכי לא יוכל להשכירו לאחרים שזה מחזיק בו במשכון וקשה דאטו לפי שזה מחזיק במשכון ירקבו הפירות ולמה לא יוכל הלוה
למכור פירותיו ולפרוע חובו או יקח המלוה פירות עומם בחובו ויש לתת טעם אחר לדבריו דכשנמלוה על הבית או על השדה שרי
טפי בנכיתא דהוי כאלו השדה צדו בתורת מכר כל אותן השנים כדאמרין לעיל (ד' ס"ג): גבי משכנתא בלא נכיתא אינהו בתורת
זבני אתו לדייה ומיהו בערבין (ד' נ"א). דקאמר רבית גמורה היא והתורה המירה משמע כפירוש הקונטרס דצבית לא שייך
תיוהא ושום ספק מדחשיב ליה רבית גמורה דבשדה בלא נכיתא לא חשיב לה לעיל אלא אבק רבית ולפירוש רבינו תם י"ל דה"פ
רבית גמורה היא מדרבנן ולפי שהתורה המירה בהדיא לא ר"ל להעמיד שם חכמים דבריהם ומתני' דקתני כעין רבית ואינה רבית
יש לפרש אינה רבית אפילו מדרבנן ונריך לדחוק ולפרש לרבא דלע"ג דההוא מנא סבר דלד אחד ברבית שרי אפילו מדרבנן מ"מ
סבר רבא דלית לן למימר שיתיר ר' יהודה דלד אחד אפי' מדרבנן כל כמה דלא מפרש בהדיא ומה דשדקדק רבינו תם מדלא קתני המלוה
את חבירו על חצירו מכלל דאיירי בשלא הלווה על חצירו אין זה דיוק דבפרק השולח (גיטין ד' לו.) ויש ד"ה אלא) גבי הא דקתני המלוה
את חבירו על המשכון אינו משמט פריך אלא מעתה הלווה ודר בחצירו הכי נמי דלא משמט והתם צבי למימר הלווה על חצירו
דאפילו הלווה על חצירו משמט כדאמרין לקמן (ד' ט"ז): האי משכנתא באתרא דמסלקי שביעית משמטתו ועוד דאי לא אהלווה על
חצירו פריך אמאי נקט חצר הוה ליה למינקט מטלטלין הלווה ומשמתם במשכונו הכי נמי דלא משמט אלא ודאי דמשכון דחצר אמשכון
דמטלטלין פריך: **אמר רב נחמן אע"פ שאמרו בו.** בפרק כ"ד הרגל (ב"ק ד' כ"א). גבי ההוא גברא דבנה אפדנא אקלקלתא דיתמי
דקאמר ליימא קסבר רב נחמן הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר המ"ל אם כן קשיא דרב נחמן אדרב נחמן דבבא אלא
לא קאי התם הכי ועוד דהכא מיירי בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר דהוי זה לא נהנה וזה אינו חסר כדמסיק:
אמר חצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר אימא לא קא משמע לן. כהאי ליטנא קמא דאפילו הלווה אסור קיימא לן
דמוכח רבא מיניה בסמוך והשתא קשה דאדם שמלוה לחבירו וכי אסור לעשות לו שום טובה שבעולם לא מביעיא דברים
שאין רגילות להשאיל חנם כגון צית או סוס וכיוצא בהן דאסור להשאיל למלוה אפילו הוא אוהבו כל כך דצלאו הכי היה משאיל
אלא אפילו דברים שרגיל להשאיל חנם לאחרים שאין רגילות ליעול שכר מהם יהא אסור דומיא דחצר דלא קיימא לאגרא וגברא
דלא עביד למיגר דמסיק דאסור וי"ל דדוקא צמילי דפרהסיא ואושא טובא אסר הכא כולי האי כגון לדור בחצירו ולתקוף בעבדו
אבל להשאיל כלי או סוסו מותר כיון דצלאו הכי נמי הוה משאיל לו ודיקא נמי דנקט במתני' חצירו ולא נקט ולא ישכור את כלי או
בהמתו בפחות ועוד וי"ל דדוקא לדור שלא מדעת חצירו אסור בכל ענין אפי' בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר
דכיון שלא ברשות עושה נראה דעל המלוה סומך שצבילו יסבלו העבדים אבל מדעתו לא אסור אלא בדבר שלא היה עושה לזה
למלוה בלא הלוואה דומיא דהקדמת שלום דסוף פרקין (ד' ע"ב): שאין אסור אלא באותו שלא היה רגיל מקודם לכן להקדים ובהכי
איירי מתניתין כדמשמע הפסך דאיירי במלוה הדר מדעת לזה ולא אסור אלא בחצר דקיימא לאגרא וכן משמע מדקתני לא ישכור
הימנו בפחות ומשמע נמי דמתחילת דירתו שוכר הימנו מדעתו והא דקא מסיק קמ"ל לא צבי למימר קא משמע לן דמתניתין איירי
אפילו בחצר דלא קיימא לאגרא דמתני' לעולם איירי בדקיימא לאגרא כיון דמדעתו נכנס: